

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU9

Djurskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om djurskydd från allmänna motionstiden 2019/20. Yrkandena rör bl.a. antibiotikafrågor, djurskyddskontroll, regler för viss djurhållning, smittskyddsfrågor, offentlig förevisning av djur och djurförsök. Utskottet hänvisar framför allt till pågående arbete och gällande regler.

I betänkandet finns sju reservationer (SD, M, C, KD) och tre särskilda yttranden (SD, C, KD).

Behandlade förslag

Ett åttiofemtal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utgångspunkter för djurskyddsfrågor.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU.....	7
Antibiotikafrågor	10
Organisationen av djurskyddskontrollen	14
Regler för viss djurhållning	17
Försäljning av dun och fjädrar.....	22
Smittskyddsfrågor	24
Offentlig förevisning av djur	30
Djurförsök	33
Motioner som bereds förenklat.....	36
Reservationer	37
1. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 1 (SD, KD).....	37
2. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 1 (C).....	37
3. Antibiotikafrågor, punkt 2 (SD)	38
4. Antibiotikafrågor, punkt 2 (C, KD)	39
5. Organisationen av djurskyddskontrollen, punkt 3 (C).....	39
6. Regler för viss djurhållning, punkt 4 (M, C, KD).....	40
7. Smittskyddsfrågor, punkt 6 (C, KD).....	41
Särskilda yttranden	42
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (SD)	42
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (C).....	42
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (KD).....	42
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	43
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	43
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 18,
2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 51,
2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 och
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32.

Reservation 1 (SD, KD)

Reservation 2 (C)

2. Antibiotikafrågor

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 och
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C, KD)

3. Organisationen av djurskyddskontrollen

Riksdagen avslår motion

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 30.

Reservation 5 (C)

4. Regler för viss djurhållning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:971 av Elin Lundgren (S),
2019/20:1782 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) och
2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 6 (M, C, KD)

5. Försäljning av dun och fjädrar

Riksdagen avslår motion

2019/20:675 av Michael Rubbestad (SD).

6. Smittskyddsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1303 av Åsa Coenraads (M) och
2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57.

Reservation 7 (C, KD)

7. Offentlig förevisning av djur

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1925 av Maria Nilsson (L) yrkandena 1 och 2 samt

2019/20:2118 av Maria Nilsson (L).

8. Djurförsök

Riksdagen avslår motion

2019/20:2857 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP).

9. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 3 mars 2020

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Louise Meijer (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Nina Lundström (L), Ulrika Heie (C), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 86 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 som handlar om bl.a. antibiotika, djurskyddskontroll, regler för viss djurhållning, smittskyddsfrågor, offentlig förevisning av djur, djurförsök, slakt och avel. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkandena som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Den 12 november 2019 besökte representanter för Statens jordbruksverks kompetenscentrum för s.k. 3R-frågor utskottet för att informera om verksamheten. Den 5 december 2019 besökte företrädare för Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) utskottet och informerade om myndighetens verksamhet.

Utgångspunkter för djurskyddsfrågor

En grundläggande bestämmelse om djurskydd finns i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Bestämmelsen innebär att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad fullt ut ska ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Det finns också ett flertal EU-direktiv på djurskyddsområdet. Bland annat regleras skydd av djur i animalieproduktionen, vilda djur i djurparker samt försöksdjur. Dessutom regleras minimikrav för att hålla svin, värphöns, slaktkycklingar och kalvar. Det finns också ett antal EU-förordningar på djurskyddsområdet vilka gäller direkt som svensk lag. Förordningarna reglerar huvudsakligen den offentliga kontrollen på djurskyddsområdet, djurtransporter och djurskydd vid slakt. De EU-rättsliga djurskyddsreglerna avser, med ett fåtal undantag, jordbruksområdet och de livsmedelsproducerande djuren. Andra djurslag, t.ex. sällskapsdjur, omfattas inte av några särskilda EU-rättsliga bestämmelser om djurskydd. Kommissionen beslutade i januari 2017 att inrätta en plattform för djurskydd. Plattformens uppgift är bl.a. att arbeta för ett bättre genomförande och en bättre tillämpning av EU:s regelverk. Plattformen ska möjliggöra för berörda parter att utbyta erfarenheter och bästa praxis och stimulera till frivilliga affärsåtaganden för att stärka djurskyddet och för att främja EU:s djurskyddsstandard globalt.

Djurskyddslagen (2018:1192) kompletterar de EU-förordningar som faller inom lagens tillämpningsområde. Genom djurskyddslagen har ett flertal av de

ovannämnda EU-direktiven på djurskyddsområdet genomförts på nationell nivå. Även bestämmelser i Europarådets konventioner om djurskydd har genomförts genom djurskyddslagen. EU-direktiv och Europarådets konventioner genomförs dock också genom bestämmelser på förordningsnivå och genom föreskrifter som har meddelats av Statens jordbruksverk (Jordbruksverket). Brott mot djurskyddslagens straffbestämmelser faller under allmänt åtal och prövas av allmän domstol. En statlig förvaltningsmyndighets beslut som fattas med stöd av djurskyddsbestämmelserna i ett enskilt fall kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Domstolen kan överpröva förvaltningsmyndighetens beslut och ändra eller upphäva det eller sätta ett annat beslut i dess ställe. I djurskyddslagen finns ett antal bemyndiganden som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, en möjlighet att meddela närmare föreskrifter på olika områden. I djurskyddsförordningen (2019:66) finns både bestämmelser i sak som kompletterar djurskyddslagen och bemyndiganden för Jordbruksverket att meddela kompletterande föreskrifter om djurskydd i olika hänseenden. Jordbruksverket är den centrala myndigheten för djurskydd medan länsstyrelserna i huvudsak sköter det operativa arbetet med djurskyddskontroll.

Utskottets överväganden

Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att harmonisera djurskyddslagstiftningen inom EU.

Jämför reservation 1 (SD, KD) och 2 (C).

Motionerna

I såväl kommittémotion 2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 18 som kommittémotion 2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 51 anför att regeringen bör verka för att svenskt djurskydd ska tjäna som vägledning inom EU. I båda dessa motioner framhålls att det är viktigt att djurskyddslagstiftningen inom EU harmoniseras och skärps så att svenska lantbrukare inte missgynnas till följd av att bönder i andra länder på grund av lägre djurskydds krav kan sälja sina produkter till lägre priser.

Enligt partimotion 2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 bör regeringen verka för att det införs en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå. Ett motsvarande förslag återfinns i kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Skilda aspekter av frågan om djurskyddet på EU-nivå har på senare år behandlats i flera betänkanden, bl.a. i 2016/17: MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige. I betänkandet anförde det dåvarande miljö- och jordbruksutskottet bl.a. följande:

Regeringen anför i propositionen att Sverige ska fortsätta verka för att stärka djurskyddet i EU och efterlevnaden av de EU-gemensamma djurskyddsbestämmelserna. Utskottet kan inte nog understryka vikten av att fortsätta detta arbete med samma intensitet som tidigare. Utskottet välkomnar de insatser som regeringen hittills gjort på EU-nivå, bl.a. arbetet för en EU-gemensam plattform för djurskydd. Det är utskottets förhoppning att plattformen ska kunna behandla angelägna djurskyddsfrågor på EU-nivå, inklusive tillämpningsfrågor, men även vara ett forum för att diskutera ny djurskyddslagstiftning.

Den EU-plattform för djurskydd som utskottet hänvisade till i sitt ställningstagande beskrivs under avsnittet Utgångspunkter för djurskyddsfrågor.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) anför regeringen att Sverige arbetar aktivt för ett förbättrat djurskydd på EU-nivå.

Detta sker framför allt genom ett fortsatt nära samarbete med Belgien, Danmark, Nederländerna och Tyskland och genom ett aktivt deltagande i EU-plattformen för djurskydd. Kommissionens fokus för arbetet i plattformen är djurtransporter och djurskydd för grisar. Kommissionen har även tagit egna initiativ vad gäller djurskydd för hästar, fisk och unghöns samt djurhälsa och djurskydd vid handel med hundar. Det nationella samarbetet om djurskydd på EU-nivå fortgår i det nationella djurskydds nätverket. Regeringen anför vidare att en modernare djurskyddslagstiftning bidrar till att säkerställa ett gott djurskydd och till att främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Regeringen kommer enligt budgetpropositionen att fortsätta att arbeta aktivt inom EU och på den internationella arenan med att stärka djurskyddet.

I början av 2006 antog EU-kommissionen en femårig handlingsplan för djurskydd och djurs välbefinnande för perioden 2006–2010. Handlingsplanens mål var bl.a. fortsatt höga krav på djurhållning inom EU och internationellt samt en förbättrad samordning av befintliga resurser på området. Handlingsplanen följdes av kommissionens strategi för djurskydd och djurs välbefinnande för perioden 2012–2015, vilken grundade sig på erfarenheterna från den tidigare handlingsplanen. Kommissionen bedömde bl.a. att det finns betydande problem med efterlevnaden av gällande regler och att den sektorsspecifika lagstiftningen inte räcker för att uppnå den önskade djurskydds nivån inom EU. I strategin ingick därför bl.a. att överväga behovet av ett reviderat EU-regelverk som bygger på en helhetssyn och som omfattar alla djur som hålls inom ramen för en näringsverksamhet (prop. 2017/18:147 En ny djurskyddslag). Strategin löpte ut vid årsskiftet 2015/16 och har därefter inte efterträtts av någon ny strategi.

I slutet av januari presenterade kommissionen sitt arbetsprogram för 2020 (COM(2020) 37). I bilaga II till meddelandet om arbetsprogrammet anges de viktigaste granskningar, utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten som kommissionen avser att genomföra under året. Ett av dessa s.k. Refitinitiativ är en utvärdering av EU:s djurskyddsstrategi för 2012–2015. Enligt arbetsprogrammet kommer utvärderingen att undersöka i vilken utsträckning EU:s djurskyddsstrategi har bidragit till att förenkla EU:s ramlagstiftning för djurskydd och vilket utrymme som finns kvar för förenkling, med beaktande av behovsutvecklingen inom detta område.

Under Finlands nyligen avslutade ordförandeskap i Europeiska unionen råd antogs slutsatser om djurskydd – En integrerad del av en hållbar animalieproduktion (14788/19). Av dessa framgår bland mycket annat att Europeiska unionens råd

- välkomnar den externa utvärderingen av resultatet av strategin för 2012–2015 och uppmanar kommissionen att utarbeta en ny strategi som även beaktar den utvärderingen
- erkänner att även om det finns en övergripande djurskyddslagstiftning som rör animalieproduktionens alla djur och en mer specifik lagstiftning om

kalvar, grisar, slaktkycklingar och värphöns, skulle djurskyddslagstiftningen kunna utvecklas ytterligare eller uppdateras så att hänsyn tas till praktiska problem med den befintliga lagstiftningen, nyare vetenskapliga rön och teknisk utveckling, i syfte att förbättra djurskyddet och öka harmoniseringen; befintliga krav som behöver vidareutvecklas gäller i synnerhet djurtransporter, grisars välbefinnande, smärtsamma förfaranden och djurskyddsindikatorer

- uppmanar kommissionen att bedöma om det finns något behov av och eventuella konsekvenser av ny lagstiftning som täcker alla djurarter som hålls inom ramen för en ekonomisk verksamhet för vilken det för närvarande inte finns någon specifik djurskyddslagstiftning, särskilt nötkreatur med en ålder på minst sex månader, uppfödda kaniner, unghöns, hundar och katter, men även kalkoner, avelsdjur för slaktkycklingar och värphöns, får, getter och odlad fisk.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har Sverige tagit en aktiv del i arbetet med att utarbeta de nyligen antagna rådsslutsatserna om djurskydd. Det pågår dock i nuläget inte något konkret arbete för att driva frågan om en ramlagstiftning på EU-nivå som omfattar alla djurslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att Sverige på olika sätt kontinuerligt bedriver ett aktivt och engagerat arbete för ett stärkt djurskydd inom hela EU. Syftet med det arbetet är naturligtvis främst en omsorg om djuren, men avsikten är också bl.a. att förbättra konkurrensförutsättningarna för svenska lantbrukare, som upprätthåller ett mycket gott djurskydd. Utskottet vill samtidigt, i likhet med tidigare uttalanden, framhålla vikten av att det arbetet fortsätter med oförminskad styrka. Utskottet ser här särskilt positivt på det arbete som är möjligt att bedriva i det forum som utgörs av EU:s djurskyddsplattform. Eftersom regeringen får anses agera i enlighet med vad motionärerna efterfrågar föreslår utskottet att motionerna 2019/20:602 (SD) yrkande 18, 2019/20:2760 (KD) yrkande 51, 2019/20:3106 (C) yrkande 32 och 2019/20:3260 (C) yrkande 32 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Antibiotikafrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett uppdrag till SVA och om ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistens.

Jämför reservation 3 (SD) och 4 (C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 anför motionärerna att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) bör ges i uppdrag att utreda dagens sjukdomsincidens, behandling och dödlighet i husdjursbesättningar kopplat till gällande regler och policyer för antibiotikaanvändning. Motionärerna anför att Sverige, vid en jämförelse med övriga EU, har friska djur och lägst antibiotikaanvändning. Utvecklingen måste dock följas för att se om det finns behov av att ändra regler och policyer för antibiotikaanvändning.

Enligt kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21 behöver Sverige verka för ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistens.

Kompletterande uppgifter

Inledning

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) framgår att användningen av antibiotika till djur är låg i Sverige tack vare det goda djurhälsoläget. Den låga och ansvarsfulla användningen kan också tillskrivas ett proaktivt samarbete mellan regeringen, myndigheter, näringen och intresseorganisationer. En ny, modernare djurskyddslagstiftning bidrar enligt propositionen till att säkerställa ett gott djurskydd och att främja en god djurvälstånd och respekt för djur.

Uppdrag till SVA

När det gäller frågan om att följa och övervaka situationen kring användningen av antibiotika ansvarar SVA för att övervaka förekomsten av antibiotikaresistenta bakterier hos djur. På SVA:s webbplats beskriver myndigheten att överväganden i frågor som rör antibiotika kräver kunskap om resistensläget och omfattningen av användning av antibiotika. Övervakning ger möjlighet att upptäcka trender i resistensläget och/eller förbrukning som kräver förändringar av riktlinjer för antibiotikaanvändning. Övervakning ger också underlag för rekommendationer om vilka antibiotika som är lämpliga att använda för behandling. I veterinärmedicinen övervakas resistensläget och förbrukningen sedan 2000 i SVA:s program Svensk veterinär

antibiotikaresistensmonitorering (Svarm). I programmet undersöks känsligheten för antibiotika hos olika bakteriekategorier. Svarm kompletteras av programmet SvarmPat som specifikt arbetar med undersökningar av resistens hos bakterier som framkallar sjukdom hos lantbrukets djur. Statistiken över förbrukningen av antibiotika till djur i Sverige sammanställs i samarbete med Jordbruksverket. Resultaten av Svarm presenteras i en årlig rapport tillsammans med motsvarande information som avser humanmedicinen och som sammanställs av Folkhälsomyndigheten. Den gemensamma rapporten heter Swedres-Svarm. Övervakningsprogram liknande Svarm finns i flera andra länder. Medlemsländerna inom EU rapporterar också till Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) som tillsammans med Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) årligen sammanställer resultaten i en rapport. Liknande sammanställning om försäljningen av antibiotika för livsmedelsproducerande djur görs genom nätverket European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (Esvac) och rapporteras av Europeiska läkemedelsverket (EMA).

Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens inom veterinärmedicin och livsmedel (Strama VL) är ett samverkansorgan med syfte att verka för sektorsövergripande samordning av frågor som rör förutsättningar att bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika vid bakteriella infektioner hos människor och djur. Strama VL är tänkt som ett nätverk där en bred grupp intressenter deltar. SVA har uppdraget att stödja denna samverkan och har därför inrättat ett Strama VL-kansli. Kansliet ska verka för samordning samt vara en kontaktpunkt och ett kunskapscentrum. Frågor om antibiotikaresistens berör människor, djur och miljö, och därför är det viktigt med samverkan över sektorsgränserna. Folkhälsomyndigheten har uppdraget att tillsammans med Jordbruksverket ansvara för en nationell samverkansfunktion mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner. Som en del i det arbetet har en gemensam tvärsektoriell handlingsplan mot antibiotikaresistens tagits fram för perioden 2018–2020. I samverkansfunktionen Strama VL deltar alla berörda myndigheter, och årligen arrangeras Antibiotikaforum, ett möte där en bred grupp intressenter också deltar.

Av bl.a. SVA:s regleringsbrev för 2020 framgår att myndigheten ska redovisa hur dess verksamhet har bidragit till att bekämpa antibiotikaresistens.

Globalt avtal för att hantera antibiotikaresistens

På svenskbrittiskt initiativ togs en global handlingsplan för antimikrobiell resistens (AMR) fram 2015. Den globala handlingsplanen har godkänts av de styrande organen inom Världshälsoorganisationen (WHO), Världsoorganisationen för djurhälsa (OIE) och Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO). Målen med handlingsplanen är

- att öka kunskapen om AMR
- förbättrad övervakning

- att minska förekomsten av infektioner hos djur och människor bl.a. genom bättre hygien
- mer ansvarsfull användning av antimikrobiella substanser
- att tydliggöra de ekonomiska konsekvenserna av AMR
- att möjliggöra investeringar i nya mediciner, diagnostik och vaccin.

Organisationernas medlemsländer har härigenom enats om att de ska ha nationella handlingsplaner för AMR som är förenliga med den globala handlingsplanen och att medlemsländerna ska genomföra relevanta strategier och planer för att förebygga, kontrollera och övervaka AMR.

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) framgår att regeringen inom EU och på den internationella arenan fortsätter att arbeta aktivt för att stärka djurskyddet. Sverige bidrar med viktig expertis på den internationella arenan genom aktivt deltagande i relevanta internationella organ som OIE, WHO, FAO och Codex Alimentarius (FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsprogram). Vidare framgår att Sverige sedan länge har en internationellt ledande roll i frågan och har fortsatt att arbeta aktivt med att stärka FAO:s roll i kampen mot AMR bl.a. genom att arrangera seminarier på ambassaden i Rom och på FAO för att uppmärksamma den svenska modellen vad gäller god djurhållning. Sveriges lantbruksuniversitet har haft i uppdrag av FAO att bidra med kompetensutveckling i Balkan, Östeuropa och Centralasien. På svenskt initiativ driver EU inom ramen för frihandelsavtalsförhandlingar samarbete om ansvarsfull användning av antibiotika i djurproduktionen. Sveriges framgångsrika arbete på AMR-området innebär, förutom den positiva effekten med minskad antibiotikaanvändning och ett relativt gott resistensläge, även en kvalitetsstämpel på svensk djurhållning och svenska livsmedel. I budgetpropositionen beskrivs AMR också som ett globalt växande problem som utgör ett hot mot folkhälsan, djurhälsan och miljön. En minskad användning av antibiotika i djurhållningen är enligt regeringen en viktig del i arbetet mot AMR och något som Sverige ska fortsätta att arbeta för internationellt.

I januari 2019 träffades det s.k. januariavtalet mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna. Avtalet är en överenskommelse om politikens inriktning på flera områden. Det framgår av punkt 25 i avtalet att Sverige ska arbeta internationellt för minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt och att en utredning ska tillsättas under 2020.

I början av oktober 2019 beslutade regeringen att ytterligare 20 miljoner kronor från biståndsbudgeten ska avsättas till en nyinrättad fond (Multipartner Trust Fund, MPTF) för att möjliggöra ett snabbare och mer effektivt arbete mot AMR i framför allt världens låg- och medelinkomstländer. Bidraget till fonden förväntas bidra till

- lägre nivåer och utveckling av AMR globalt
- fortsatt möjlighet att behandla smittsamma sjukdomar med effektiva läkemedel

- minskade effekter av AMR på människors och djurs hälsa och livsmedelsproduktionen
- bärkraftig ekonomisk utveckling i stort.

Detta innebär insatser för att bidra till målen enligt den globala handlingsplanen för AMR.

Av Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2018 framgår att myndigheten ska ge stöd till WHO i arbetet med den globala handlingsplanen om AMR. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i det samarbetscenter för WHO som, i enlighet med Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för budgetåret 2015, har inrättats vid myndigheten. Folkhälsomyndigheten ska i genomförandet av uppdraget vid behov inhämta synpunkter från andra relevanta aktörer såsom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) och Uppsala universitet (ReAct). Uppdraget löper t.o.m. 2020.

Under hösten 2019 fick Folkhälsomyndigheten dessutom i uppdrag av regeringen att möjliggöra för svensk expertis att delta i Tripartitens arbete mot antibiotikaresistens i låg- och medelinkomstländer. Tripartiten är ett samarbete mellan WHO, OIE och FAO. Den svenska expertisens insatser ska i första hand svara mot de behov som Tripartiten har för genomförandet av insatser på plats i berörda länder. Folkhälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget samverka med relevanta aktörer såsom den nationella samverkansfunktionen i arbetet mot antibiotikaresistens. Uppdraget är kopplat till den donation till MPTF som beslutades om vid regeringssammanträdet den 3 oktober 2019. Dessa två insatser kompletterar varandra genom att Sverige bidrar till Tripartitens arbete mot AMR i låg- och medelinkomstländer med såväl medel som expertis. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2020.

Inom FAO arbetar jordbruks- och konsumentskyddsavdelningen (Agriculture and Consumer Protection Department, AG) med frågor som rör AMR. Ett exempel på det arbetet är att FAO och Sverige i november 2019 tillsammans lanserade en praktisk manual för att minska antibiotikaanvändningen i djurhållningen.

Utskottets ställningstagande

Uppdrag till SVA

Utskottet kan mot bakgrund av redovisningen ovan konstatera att det redan i dag pågår ett flertal projekt och arbeten för att på olika sätt följa resistensläget och förbrukningen av antibiotika för att, om behovet uppstår, bl.a. kunna förändra riktlinjerna för antibiotikaanvändning. Det som motionärerna efterfrågar är enligt utskottet mot den bakgrunden i stor utsträckning redan tillgodosett. Utskottet föreslår därför att motion 2019/20:603 (SD) yrkande 22 lämnas utan vidare åtgärd.

Globalt avtal för att hantera antibiotikaresistens

Av redovisningen ovan framgår att de styrande organen inom de världsomspännande organisationerna WHO, OIE och FAO har antagit en global handlingsplan för AMR. Genom att anta denna globala handlingsplan har organisationernas medlemsländer åtagit sig att bl.a. upprätta nationella handlingsplaner för AMR som är förenliga med den globala handlingsplanen. Utskottet noterar också att Sverige – t.ex. genom att avsätta biståndsmedel till en fond som ska arbeta mot AMR och genom deltagande i bl.a. WHO, OIE och FAO – på ett internationellt och globalt plan arbetar aktivt för att motverka antibiotikaresistens. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion 2019/20:3260 (C) yrkande 21 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Organisationen av djurskyddskontrollen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en central organisation för djurskyddskontroll.

Jämför reservation 5 (C).

Motionen

Enligt kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 30 bör möjligheten att ha en organisation som sköter djurskyddskontrollerna i hela landet utredas. Motionärerna anför att det med ett mer målstyrt regelverk blir än viktigare med kontrollanter som har kunskap om och erfarenhet av lantbrukets djur för att kunna göra kloka avvägningar där både djurägare och kontrollant kan känna ömsesidig respekt och trygghet. Regeringen bör enligt motionärerna därför titta på fördelar och nackdelar med att samla djurskyddskontrollen i en egen organisation för att säkerställa rättssäkra och likvärdiga kontroller i hela landet.

Kompletterande uppgifter

Enligt 8 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) utövar länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) offentlig kontroll av efterlevnaden av djurskyddslagen, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. Av 8 kap. 2 § samma lag framgår att kontrollmyndigheterna, utöver vad som framgår av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, ska ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Enligt 8 kap. 6 § får regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer meddela föreskrifter om bl.a. offentlig kontroll. I 8 kap. 16 § djurskyddsförordningen bemyndigas Jordbruksverket att meddela sådana föreskrifter.

I förarbetena till den nya djurskyddslagen (prop. 2017/18:147 s. 190) anförde regeringen att det är mycket viktigt att djurskyddskontrollen är likvärdig och effektiv i hela landet, vilket också var syftet med den omorganisation av verksamheten som genomfördes 2009. Ansvar för den operativa kontrollen överfördes då från kommunerna till länsstyrelserna. Statskontoret utvärderade, på uppdrag av regeringen, omorganisationen 2011 och konstaterade i sin rapport att kontrollen utvecklats positivt, bl.a. genom att likvärdigheten och samordningen hade ökat (Djurskyddskontrollens utveckling, Statskontoret 2011:23). Statskontoret bedömde dock samtidigt att det fanns utrymme för ytterligare effektiviseringar och föreslog bl.a. att styrningen, uppföljningen och utvärderingen av kontrollen skulle öka. Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna samverkar i ett gemensamt råd, dvs. Rådet för djurskyddskontroll. Rådet har till uppgift att verka för att djurskyddskontrollen utvecklas i syfte att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv (8 kap. 11 § djurskyddsförordningen).

Enligt budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23) har Jordbruksverket fått i uppdrag av regeringen att inom ramen för livsmedelsstrategin under 2017–2020 vidta åtgärder för att stödja kompetensutvecklingen och utvecklingen av digitala verktyg som underlättar genomförandet av inspektioner och övrigt kontrollarbete och som bidrar till att öka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten i djurskyddskontrollen.

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) framgår att de resurser som länsstyrelserna totalt lägger på djurskyddskontroller och annan djurskyddsverksamhet för andra året i rad ökade under 2018, trots att antalet kontroller och beslut ligger på en lägre nivå än tidigare år. Resurseffektiviteten hos länsstyrelserna har minskat de tre senaste åren, mätt i antal kontrollinsatser per årsarbetskraft. Det finns dock stora variationer mellan länsstyrelserna, och det tycks också finnas skillnader i länsstyrelsernas bedömning av vad som är en brist. Myndigheterna har inlett ett arbete för att öka enhetligheten i länsstyrelsernas bedömningar. Att underlätta för djurhållare att göra rätt genom kunskapshöjande information är fortfarande ett fokusområde för Rådet för djurskyddskontroll. Enligt regeringens bedömning kan de förklarande orsakerna till de stora skillnaderna i länsstyrelsernas måluppfyllelse och effektivitet i djurskyddskontrollen vara flera, t.ex. ett ökat antal anmälningsärenden, nya arbetsuppgifter för länsstyrelserna och resurstillgång. I det intensifierade arbetet med att likrikta kontrollverksamheten har Rådet för djurskyddskontroll enligt regeringen en viktig roll.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) finns det inga konkreta planer på att inrätta en central organisation för djurskyddskontroll.

Sedan den 14 december 2019 tillämpas EU:s nya kontrollförordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel). Kontrollförordningen reglerar bl.a. hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll. Den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden – bl.a. djurhälsokrav och djurskyddskrav – följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning. I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. I promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning (Ds 2018:41) föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till förordningen. Promemorian har varit på remiss, och propositioner i frågan kommer att lämnas till riksdagen under 2020.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis noterar utskottet att det naturligtvis går att finna både för- och nackdelar med ett lokalt eller regionalt respektive ett centralt kontrollorgan. Utskottet anser dock att den nuvarande organisationen av djurskyddskontrollen är väl avvägd. Mot denna bakgrund samt det arbete som pågår för att göra djurskyddskontrollen mer likvärdig över hela landet finner utskottet inte anledning att ta initiativ till det som motionärerna efterfrågar. Utskottet avstyrker därför motion 2019/20:3260 (C) yrkande 30.

Regler för viss djurhållning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inhysning av höns för äggproduktion, om nötkreaturs sällskap av artfränder och om beteskravet för mjölkkor.

Jämför reservation 6 (M, C, KD).

Motionerna

I motion 2019/20:971 av Elin Lundgren (S) påtalas behovet av att se över möjligheten att sätta ett slutdatum för användningen av burar i äggindustrin. Motionären anför att omkring 10 procent av alla höns som lever i den svenska äggindustrin fortfarande hålls i s.k. inredda burar, och på ett så begränsat utrymme är det svårt för hönorna att utöva grundläggande naturliga beteenden. Ett politiskt beslut om utfasning i Sverige skulle ligga i linje med ambitionen med den nya djurskyddslagen.

Enligt motion 2019/20:1782 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) bör regeringen se över möjligheten att komplettera befintlig djurlagstiftning med ett tillägg som ger ansvariga myndigheter rätt att, t.ex. i de fall där djuret redan har sällskap av andra slags djur och mår bra, göra undantag från regeln som säger att nötkreatur måste ha sällskap av minst en artfrände.

I kommittémotion 2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 19 efterfrågas en utredning om den svenska beteslagstiftningens påverkan på djurens välbefinnande och svenska bönders konkurrenskraft.

Kompletterande uppgifter

Gemensamma bestämmelser

Enligt 2 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen (2018:1192) ska djur hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Enligt andra stycket i bestämmelsen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt första stycket. I förarbetena till bestämmelsen anförde regeringen bl.a. följande (prop. 2017/18:147 s. 86 f.):

Den nu föreslagna bestämmelsen i lagen om hur djur ska hållas och skötas är med andra ord, på samma sätt som i dag, tänkt att utgöra en ram för bestämmelserna i djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter. Genom dessa mer detaljerade regler för djurhållning kan lagens krav på bl.a. naturligt beteende konkretiseras. Regeringen bedömer att det är betydelsefullt att bestämmelserna om djurhållningen utvecklas i takt

med att kunskapen om djur och djurs behov utvecklas. Det är väsentligt att de mer detaljerade bestämmelserna baseras på aktuell vetenskap och denna strävan efter kontinuerligt uppdaterade bestämmelser tillmötesgås bäst om reglerna – på samma sätt som i dag – slås fast i föreskrifter på lägre författningsnivå. Regeringen eller myndigheten bör, som tidigare angetts, vid utformandet av föreskrifterna göra en avvägning mellan djurskyddsintresset och andra angelägna intressen, om det är möjligt utan att väsentligen inskränka djurskyddet.

— — —

För vissa arter kan det t.ex. vara av stor vikt att de inte hålls ensamma utan alltid tillsammans med andra djur av samma art. För andra arter kan det tvärtom vara bäst om djuret hålls ensamt. Det är därför enligt regeringens bedömning inte lämpligt att i lag ha en allmän bestämmelse om hur djur bör hållas i förhållande till varandra. Detta bör i stället regleras i de mer djurslagsspecifika myndighetsföreskrifterna.

Inhysning av höns för äggproduktion

Enligt 2 kap. 1 § djurskyddsförordningen (2019:66) ska höns för äggproduktion hållas i inhysningssystem som uppfyller hönsens behov av att värpa i rede, sitta upphöjt och sandbada. Av bestämmelsen framgår också att Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om hur hönsen ska inhysas. Sådana bestämmelser finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. (SJVFS 2019:23). I kap. innehåller gemensamma bestämmelser om bl.a. tillsyn, skötsel, renhållning, strö, stallklimat, luftkvalitet, foder och dricksvatten för de fjäderfån som omfattas av föreskrifterna. I 2 kap. finns särskilda bestämmelser för värpande hönor och unga hönor som bl.a. hålls för produktion av ägg för livsmedel. Av 2 kap. 2 § framgår att endast hönsraser som har en medelvikt under 2,4 kilo får hållas i burar och att de får hållas där i högst två år. 2 kap. 10 § innehåller detaljerade bestämmelser om minsta utrymme för bur, rede och ströbad för värphöns i bur. I 2 kap. 11 § finns ytterligare föreskrifter om värphöns i bur, bl.a. mått för sittpinne och fodertråg samt högsta antal värphöns per bur. I 2 kap. 15 § finns liknande bestämmelser för unghöns (i olika åldrar) i bur. Enligt 1 kap. 3 § får fjäderfån hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta. Jordbruksverket kan, om det finns särskilda skäl, medge undantag från bestämmelserna i författningen under förutsättning att det inte strider mot någon bindande EU-rättsakt, djurskyddslagen eller djurskyddsförordningen.

Den 6 december 2019 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en interpellation (ip. 2019/20:139) från Elin Segerlind (V) om utfasningen av burar inom äggindustrin. Landsbygdsministern anförde då bl.a. följande:

De flesta värphöns hålls i dag i frigående system, och denna andel har ökat under senare år. Jag har mot bakgrund av detta inte för avsikt att vidta några särskilda åtgärder i frågan.

Tittar man på utvecklingen i Sverige sedan 2010 ser man att vi då hade 35,2 procent av hönsbeståndet i inredd bur. År 2018, alltså åtta år senare, var siffran nere på 9,3 procent. För 2019 ser siffran ut att bli under 8 procent. Det innebär att vi har en utveckling i ganska snabb takt, utan förbud på plats, i riktning mot det som jag upplever att Elin Segerlind strävar mot. Det tycker jag är bra.

Det finns säkert flera skäl till att denna utveckling sker. Ett sådant är konsumentmakten, som Elin Segerlind själv tog upp i sin interpellation. Det syns tydligt framför allt på att de konsumtionsägg du köper nästan uteslutande är från frigående höns, eftersom det är det som kunderna efterfrågar. Kunskapsspridning, märkning som innebär att konsumenter kan göra medvetna val och konsumenternas betalningsvilja för att köpa någonting som är producerat på ett sjyst sätt är verkningsfullt i Sverige. Det påverkar väldigt uppenbart marknaden och hur vi producerar.

Den sista fasta siffra jag har i min tabell är 2018-siffran. Jämför man den mot EU kan man konstatera att 53 procent av hönsen i EU finns och vistas i inredd bur, att jämföra med 9,3 procent i Sverige. Det är alltså kanske inte så jättekonstigt att det finns vissa länder som behöver ta till lagstiftning för att flytta sina processer och där det är lite mer angeläget.

Wilken typ av verktyg man använder för att uppnå en utveckling och en inriktning som man önskar är ju ett vägval som politiken gör. Interpellanten nämnde Tyskland som ett exempel, och Tyskland finns med i mina papper. Där har man jobbat med lagstiftningskrav med en övergångsperiod fram till 2025. Det innebär att vi om sex år, med samma utveckling som vi haft i Sverige så här långt, har fasat ut detta snabbare utan lagstiftning än vad man bedömer att man kan göra i Tyskland.

I Österrike har man också jobbat med lagstiftning och hade en utfasningsperiod på 15 år. Det finns alltså ingenting som egentligen verifierar att det med hjälp av lagstiftning skulle vara snabbare, enklare eller effektivare att se till att vi inte har några i bur i Sverige jämfört med de incitament som vi redan har på plats.

Därför är svaret att så länge vi har den utvecklingen ser jag inget behov av att lagstifta på detta område.

Nötkreaturs sällskap av artfränder

Av 2 kap. 9 § djurskyddsförordningen (2019:66) framgår att det är Jordbruksverket som meddelar närmare föreskrifter om hur djur ska hållas och skötas. Sådana föreskrifter om nötkreatur finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m. (SJVFS 2019:18). I 2 kap. 13 § finns en bestämmelse om att kalvar som är äldre än åtta veckor ska hållas i par eller i grupp tillsammans med andra kalvar eller andra nötkreatur. När det gäller andra nötkreatur framgår det av 2 kap. 14 § att de – med vissa specifika undantag som anges i andra stycket – ska hållas på ett sätt som innebär att de kan ha ögonkontakt och beröra varandra. Enligt 1 kap. 3 § får djur hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta. Vidare framgår det av 1 kap. 4 § första stycket att Jordbruksverket, om det finns särskilda skäl, kan medge undantag från bestämmelserna i författningen

under förutsättning att det inte strider mot någon bindande EU-rättsakt, djurskyddslagen eller djurskyddsförordningen.

Beteskrav för mjölkkor

Som framgår ovan följer det av 2 kap. 2 § djurskyddslagen att djur ska hållas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas och att de ges möjlighet till ett naturligt beteende. Enligt 2 kap. 3 § djurskyddsförordningen ska nötkreatur som hålls för mjölkproduktion och som är äldre än sex månader hållas på bete sommartid. Jordbruksverket får enligt 2 kap. 5 § meddela föreskrifter om hur betet och utevistelsen ska anordnas. Enligt 2 kap. 6 § djurskyddsförordningen får Jordbruksverket, och i vissa fall länsstyrelsen, också i enskilda fall besluta om undantag från beteskravet. Föreskrifter bl.a. om hur betet och utevistelsen ska anordnas finns i 6 kap. i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om nötkreaturshållning inom lantbruket (SJVFS 2019:18). Bestämmelsen i 2 kap. 2 § djurskyddslagen motsvaras i huvudsak av 4 § i den tidigare gällande djurskyddslagen (1988:534). Bestämmelsen infördes för husdjursproduktionen eftersom denna grupp av djur bedömdes vara särskilt utsatt på grund av de ekonomiska intressen som ligger i djurhållningen. I förarbetena till den tidigare gällande djurskyddslagen (prop. 1987/88:93) beskrevs naturligt beteende för mjölkkor i huvudsak utifrån djurhållningssystemet och behovet av betesgång. Det senare beskrevs på följande sätt (s. 21):

För både bundna kor och kor i lösdrift bör dock krav uppställas på betesgång. Särskilt viktigt är detta naturligtvis för de djur som står uppbundna resten av året. I det traditionella sättet att hålla mjölkkor har också ingått att låta djuren gå på bete under sommarhalvåret. Inomhushållning sommartid har visats öka frekvensen av vanliga och viktiga sjukdomar. Kravet på betesgång är därför mycket viktigt. Betesgång ger dessutom djuren ett allmänt välbefinnande och god motion samtidigt som djuren får möjlighet till ett naturligt beteende.

Den 1 mars 2016 svarade dåvarande landsbygdsministern följande på en skriftlig fråga (fr. 2015/16:827) om beteskravet:

Det svenska beteskravet är unikt och innebär viktiga djurvälståndsfördelar. Förutom att djuren får utlopp för sitt naturliga beteende får de även motion. Kor som går ut och betar på sommaren blir också friskare än de som står inne. Samtidigt är jag är medveten om att beteskravet kan innebära en ekonomisk belastning och en expansionsbegränsning för vissa djurhållare. Regeringen anser att det är viktigt att inte sänka djurvälståndet i Sverige. Däremot behöver vi arbeta med att modernisera regelverk och göra dem smartare så att det blir enklare för företagen att leva med de regler vi har, utan att kraven på djurskydd eller kvaliteten i djurhållningen urholkas. Kravet på att kor ska gå på bete delar av året är bestämt av regeringen. Det är Statens jordbruksverk som utformar hur reglerna ska se ut i detalj.

En motion om att avskaffa det svenska beteskravet för mjölkkor behandlades och avstyrktes i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17:MJU12 Djurskydd. I ställningstagandet i denna fråga anförde utskottet följande:

Utskottet vill påminna om att de djurskyddsbestämmelser som finns motiveras av att det finns ett behov av dem, antingen genom forskningsrön eller genom praktiska erfarenheter. Kravet om betesgång för mjölkkor är utmärkande för den svenska djurskyddslagstiftningen och syftar till att tillgodose kornas grundläggande behov av att röra sig och utföra sina naturliga beteenden. Beteshållningen har visat sig ha många positiva effekter, inte minst på djurhälsoläget och miljön. Utskottet är samtidigt medvetet om att lagkravet kan medföra ökade kostnader för näringen, och att både producenter och kontrollmyndigheten tidigare haft problem med hur beteskravet ska tolkas och genomföras för att det ska anses vara uppfyllt. Jordbruksverkets nyligen reviderade föreskrifter syftar till att tydliggöra och förenkla tidigare regler i flera avseenden. De nya betesreglerna innebär bl.a. större flexibilitet för djurhållare, och dessutom har flera administrativa förenklingar vidtagits. Jordbruksverket har även fortsättningsvis till uppgift att se över och vid behov omarbета djurskyddsföreskrifterna i takt med att ny vetenskap och praktiska erfarenheter presenteras.

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades och avstyrktes också i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2018/19:MJU11 Djurskydd. Utskottet instämde då i det som utskottet tidigare uttalat i frågan och anförde att de positiva aspekterna av det svenska beteskravet uppväger de eventuella nackdelar detta kan ha i kostnads- och konkurrensmässigt hänseende för näringen.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) finns det i nuläget inga planer på att se över beteslagstiftningen i dess nuvarande form.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan finns det ett flertal bestämmelser som reglerar hur höns för äggproduktion ska inhysas för att en god djurskyddsnivå ska uppnås. När det gäller frågan om ett slutdatum för användning av burar i äggindustrin framgår det av redovisningen att användningen av burar har minskat under senare år, bl.a. med anledning av att konsumenterna i ökad utsträckning efterfrågar ägg från frigående höns. Utskottet ser därför inte något behov av att reglera en utfasning på det sätt som motionären efterfrågar. Utskottet avstyrker därmed motion 2019/20:971 (S).

I fråga om möjligheten till undantag från kravet på att nötkreatur ska ha sällskap av minst en artfrände kan utskottet konstatera att dagens regelverk, under vissa närmare angivna förutsättningar, medger sådan dispens. Det som efterfrågas i motionen är enligt utskottet därmed huvudsakligen redan tillgodosett, och utskottet föreslår därför att motion 2019/20:1782 (C) avslås.

När det gäller beteskravet för mjölkkor vidhåller utskottet det som tidigare har uttalats i frågan. Utskottet finner mot den bakgrunden inte skäl att ta initiativ till en sådan utredning som nu efterfrågas och avstyrker därför motion 2019/20:2669 (M) yrkande 19.

Försäljning av dun och fjädrar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om försäljning i Sverige av produkter som innehåller äkta dun och fjädrar.

Motionen

Enligt motion 2019/20:675 av Michael Rubbestad (SD) bör försäljningen av fjädrar av fågeldun förbjudas i Sverige. Motionären anför att ungefär 1 miljon gäss inom EU varje år blir plockade på sitt dun och sina fjädrar medan de lever. Plockning av levande fåglar strider mot både EU:s direktiv och Europarådets konvention om djur i livsmedelsproduktion. Genom ett förbud mot försäljning av fjädrar av fågeldun i Sverige kommer efterfrågan att minska, vilket enligt motionären i sin tur sannolikt leder till att färre fjädrar plockas från levande fåglar.

Kompletterande uppgifter

Såväl EU som medlemsstaterna är part till europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur. Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur, som har utformats med stöd av konventionen, innehåller miniminormer för skydd av djur som hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för annan animalieproduktion. Enligt artikel 3 i direktivet ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser så att ägarna eller uppfödarna vidtar alla rimliga mått och steg för att garantera välbefinnandet hos de djur de har hand om för att se till att dessa djur inte utsätts för någon onödig smärta, onödigt lidande eller onödig skada. Medlemsstaterna ska enligt artikel 6 se till att den behöriga myndigheten utför inspektioner för att kontrollera att bestämmelserna i direktivet följs. Kommissionens veterinära experter får också, när det behövs för en enhetlig tillämpning av kraven i direktivet, tillsammans med behöriga myndigheter kontrollera att medlemsstaterna uppfyller kraven. Kommissionens veterinära experter får också göra kontroller på platsen för att säkerställa att kontrollerna utförs i enlighet med direktivet (artikel 7). I Sverige har direktivet genomförts i djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och föreskrifter från Jordbruksverket.

Som redovisas under rubriken Organisationen av djurskyddskontrollen började EU:s nya kontrollförordning tillämpas den 14 december 2019. Förordningen, som innehåller ett stort antal detaljerade bestämmelser, ska tillämpas på offentlig kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser på ett antal områden, bl.a. när det gäller djurskyddskrav (artikel 1.2.f). De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska regelbundet och med lämplig frekvens utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer med

hänsyn till identifierade risker som är förbundna med bl.a. djurskydd (artikel 9.1.a.iv)). De behöriga myndigheterna ska, i den utsträckning som krävs för att säkerställa att bl.a. djurskyddskraven följs, utföra offentlig kontroll av djur och varor i alla produktions-, bearbetnings-, distributions- och användningsled (artikel 10.1 a). Kontrollen av djur och varor som tillhandahålls på unionsmarknaden ska utföras på samma sätt oavsett om de har sitt ursprung i den medlemsstat där den offentliga kontrollen utförs eller i en annan medlemsstat (artikel 9.6 a). Vid misstanke om eller konstaterad bristande efterlevnad är de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna skyldiga att vidta de åtgärder som framgår av artikel 137 och 138. Medlemsstaterna ska enligt artikel 139 också fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen. För att skapa en enhetlighet med den nya kontrollförordningen har vissa ändringar gjorts i bl.a. rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur (se skäl 93 i kontrollförordningen).

En av EU-kommissionens huvuduppgifter är att kontrollera att medlemsstaterna i olika hänseenden fullgör sina EU-rättsliga åtaganden (jfr artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen). Vid överträdelser kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat i EU-domstolen. När det gäller de frågor som omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde ska kommissionen utföra kontroller och revisioner i varje medlemsstat för att säkerställa att bestämmelserna i förordningen följs (artikel 116–119). Vid allvarliga störningar i en medlemsstats kontrollsystem ska kommissionen enligt artikel 141 om besluta om att vidta vissa åtgärder till dess att störningarna har undanröjts. Kommissionen kan i sådana situationer besluta om t.ex. förbud mot att på marknaden tillhandahålla de varor som berörs av störningarna i kontrollsystemet.

På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det som efterfrågas i motionen är ett totalförbud mot försäljning i Sverige av produkter som innehåller äkta dun och fjädrar. Ett totalförbud skulle omfatta även försäljningen av importerade produkter som har framställts i enlighet med gällande EU-regelverk, dvs. som innehåller dun och fjädrar som har plockats på ett sätt som är tillåtet. Ett sådant förbud skulle därför inte vara förenligt med EU-fördragets allmänna principer om fri rörlighet av bl.a. varor och inte heller med principen om ömsesidigt erkännande. Problematiken med eventuella överträdelser av gällande EU-regler är en fråga för EU-kommissionen. Utskottet avstyrker därför motion 2019/20:675 (SD).

Smittskyddsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om smittskyddsprover för chronic wasting disease (CWD) och om smittskyddskontroll vid införsel av levande djur.

Jämför reservation 7 (C, KD).

Motionerna

I motion 2019/20:1303 av Åsa Coenraads (M) efterfrågar motionären att eftersöksjägare ska kunna ta chronic wasting disease-prover (CWD) till SVA. Enligt motionären har sjukdomen påträffats på två olika platser i Sverige och det krävs ytterligare provtagning av djur för att hitta smitta och spridningsmönster. Ett sätt att få in fler djur till SVA för analys skulle enligt motionären vara att ge polisen i uppdrag att, med hjälp av de eftersöksjägare som polisen anlitar, ta prover på de djur som påträffas eller avlivas efter trafikolyckor och skicka dessa prover till SVA.

I kommittémotion 2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 framhålls att Sverige behöver verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur för att stoppa smittor från att komma in i landet. Motionärerna anför att Sverige, i samband med EU-anslutningen, införde regler om att i samband med införsel av djur kontrollera dessa för porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS) och paratuberkulos. Sveriges befintliga införselregler måste dock ses över med anledning av EU:s nya djurhälsoförordning, och motionärerna uttrycker en oro för att Sverige inte längre kommer att kunna ha särskilda införselregler för djur.

Kompletterande uppgifter

Smittskyddsprover för CWD

Chronic wasting disease (CWD), avmagringssjuka, är enligt SVA en sjukdom som har varit känd och spridits bland hjorddjur i Nordamerika sedan 1960-talet. Sjukdomen påvisades under 2016 även hos vildren och älg i Norge, vilket var de första påvisade fallen av CWD i Europa. Under 2017 påvisades ytterligare fall hos både vildren och älg. Dessutom påvisades CWD för första gången hos kronhjort i Norge hösten 2017 och på älg i Finland 2018, och de första fynden av CWD i Sverige gjordes på två älgkor från Norrbottens län i mars respektive maj 2019. I september 2019 påvisades ytterligare ett fall av CWD hos en älgko från Norrbottens län. Vid undersökning av de europeiska fallen har det framkommit att det finns olika varianter av sjukdomen. Det är mycket som fortfarande är okänt, men det finns indikationer på att fallen som påvisats hos äldre älgar och kronhjort eventuellt kan vara spontant uppkomna. Om det faktiskt rör sig om spontant uppkomna fall kan den här varianten

förväntas förekomma hos äldre hjorddjur oavsett vilket land de befinner sig i. Den variant som upptäckts på vildren i Norge visar dock upp klara tecken på att vara smittsam och liknar mer den variant av sjukdomen som sedan tidigare beskrivits från Nordamerika, även om varianterna inte är identiska.

Enligt SVA pågår en omfattande systematisk övervakning av CWD som har beslutats av EU. Övervakningen ska pågå under 2018–2020 och totalt ska minst 6 000 prover tas från hägnade och vilda hjorddjur samt renar. Fokus i övervakningen är riskdjur, dvs. djur som visar symtom på CWD, som hittas döda, som är nedsatta eller sjuka av annan anledning eller som dödas i trafiken. CWD lyder under epizootilagen (1999:657), och vid misstanke om att djur har CWD ska detta anmälas. I Sverige bedrivs övervakning som är baserad på denna typ av anmälningar, och i tillägg undersöks sedan 2016 alla vuxna döda hjorddjur som skickas till SVA för obduktion av annan anledning. Det som analyseras är en bit av hjärnstammen och käklymfknutor. Jordbruksverket och SVA ansvarar gemensamt för att övervakningen i Sverige genomförs. Övervakningen är beroende av att prover för analys skickas in av landets jägare, eftersöksjägare, viltkasserare, renägare och kronhjorthägnägare samt från vilthanteringsanläggningar och renslakterier. På SVA:s webbplats finns instruktioner för hur olika kategorier av provtagare ska gå till väga för att ta prover och skicka in dessa till SVA. Instruktionerna har också skickats ut till jägarorganisationerna, berörda djurägare och anläggningar.

Med anledning av att de första fynden av CWD i Sverige gjordes på två älgkor från Norrbottens län pågår dessutom en utökad övervakning av ett närmare angett område inom länet. Övervakningen innebär att det ska tas prover på så många som möjligt av de älgar över ett års ålder som skjuts i området under jaktåret 2019/20. När det gäller ren är målet att ta prover från totalt 4 440 renar från samebyarna i området, varav minst 1 480 ska provtas före den 30 juni 2020. De fall av CWD som påvisats hos svenska och norska älgar har samtliga varit hos äldre djur, och i det aktuella området finns många gamla älgkor. För att förstå sjukdomen är ålderssuppgifter viktiga, och därför samlas också käkar in för åldersbestämning.

I ett svar den 2 oktober 2019 på en skriftlig fråga (fr. 2019/20:38) av Åsa Coenraads (M) om hur ministern avser att arbeta för att fler hjorddjur ska skickas in för provtagning redogjorde landsbygdsminister Jennie Nilsson för sjukdomen och för den övervakning som nu pågår. Av svaret framgick bl.a. följande:

För att lära oss mer om sjukdomen och dess spridning och därigenom se vilka möjligheter det finns att bekämpa eller begränsa sjukdomen behöver myndigheterna nu få in och analysera prover från så många djur som möjligt. Myndigheterna har aktivt informerat om behov av prover för analys såväl på sina hemsidor som vid möten med berörda parter och via media och riktade åtgärder har vidtagits för att underlätta vid inskickande av prover. Dialog har bland annat förts med andra berörda myndigheter för att undersöka förutsättningarna för eller säkerställa att prover från djur som dödas av vägtrafik eller tåg skickas in för analys. Jag har förtroende för myndigheternas fortsatta arbete i denna viktiga fråga. Jag kommer fortsätta att noga följa utvecklingen.

Nationella Viltolycksrådet (NVR) är ett nationellt samarbetsorgan som arbetar med frågor inom viltolycksproblematiken. Polismyndigheten har regeringens uppdrag att ansvara för rådet, vars huvudinriktning är att organisera en nationell viltolycksorganisation för eftersök av trafikskadat vilt och verka för att organisationen nyttjas, underhålls och utvecklas. Inom ramen för sitt allmänna uppdrag svarar Svenska Jägareförbundet för att tillsammans med Jägarnas Riksförbund tillhandahålla jägare med spårhundar och kontaktpersoner för viltolycksorganisationen. Samtliga län i landet är engagerade inom viltolycksorganisationen. I varje län finns en länsansvarig inom polisen som tillsammans med länsansvarig jägare inom NVR ansvarar för att eftersöksorganisationen fungerar.

Smittskyddskontroll vid införsel av levande djur

Porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS) är enligt Jordbruksverket en virusjukdom som drabbar grisar och som kan orsaka betydande förluster och djurlidande genom en ökad sjuklighet och dödlighet. Eftersom sjukdomen är mycket spridd i stort sett i alla europeiska länder och övriga världen är risken att få in den i Sverige stor om man inte är mycket noga med smittskyddet. Den främsta smittvägen är genom direkta djurkontakter, t.ex. via inköp av djur, men även indirekta kontakter via personer, redskap och transportfordon är en risk. Paratuberkulos är enligt Jordbruksverket en kronisk tarmsjukdom som kan drabba olika idisslare, bl.a. nötkreatur och får.

Förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. trädde i kraft den 1 januari 1995, dvs. samma dag som Sverige anslöt sig till EU. Förordningen har enligt 1 § till syfte att förebygga att smittsamma eller ärftliga djursjukdomar kommer in i landet och får ytterligare spridning här, att förhindra en inplantering av utländska djurarter som är skadlig för landets fauna och att tillgodose djurskyddsintresset. Jordbruksverket får enligt 3 och 4 §§ meddela föreskrifter om införseltillstånd och införselförbud. Vidare får Jordbruksverket enligt 5 § meddela föreskrifter om hur kontrollen ska genomföras vid införsel av djur och varor. När det gäller införsel av djur eller varor (t.ex. produkter av djur eller hö, halm och annat material som används vid hantering av djur) från ett land utanför EU får denna ske endast på de platser som Jordbruksverket föreskriver (6 §). Vid införsel av levande djur från ett land utanför EU får djuren inte lastas ur utan medgivande av en officiell veterinär (7 §). När det gäller införsel av djur eller produkter av djur från ett land inom EU får en transport stoppas under färd bl.a. om det finns särskild anledning att misstänka förekomst av smittsam sjukdom. Enligt 10 § ska Tullverket övervaka att införsel sker i enlighet med bl.a. förordningen och de föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen.

Detaljerade bestämmelser om villkor för införsel till Sverige av nötkreatur och grisar från länder inom EU och Norge samt de tredjeländer från vilka införsel får ske finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SVJFS 1998:70) om införsel av nötkreatur och grisar (senast ändrade den 4 oktober 2018 genom

SJVFS 2018:29). Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om registrering för införsel (3 §), hälsointyg (10–12 a §§) samt märkning och rapportering m.m. av djur vid införsel (13 a §–14 a §). Enligt 15 § ska djuren vid införsel genomgå en karantänsbehandling enligt bilagan till föreskrifterna. Av bilagan framgår bl.a. att djuren ska transporteras direkt från införselorten till karantänen och att de ska stanna kvar där tills resultaten av undersökningarna är klara. Först när undersökningarna utvisar att undersökt sjukdom inte har konstaterats kan Jordbruksverket besluta att häva karantänen. Av bilagan framgår vidare att nötkreatur ska undersökas bl.a. för förekomst av paratuberkulos och att grisar ska undersökas för bl.a. PRRS. Liknande bestämmelser finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:224) om införsel av får och getter (senast ändrade den 4 juni 2015 genom SJVFS 2015:12). Av bilagan till föreskrifterna framgår bl.a. att får och getter under vistelsen i karantän ska undersökas för förekomst av paratuberkulos.

I mars 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (EU:s djurhälsoförordning). Med några undantag ska förordningen tillämpas från den 21 april 2021, då den kommer att ersätta ett stort antal beslut, direktiv och förordningar. EU:s djurhälsoförordning är en ramlag som ska kompletteras av närmare bestämmelser som ska antas av kommissionen i form av delegerade akter och genomförandekter. Förordningen omfattar regler om bl.a. sjukdomsövervakning, beredskap, sjukdomsbekämpning, registrering av djur och anläggningar, spårbarhet, villkor för djurförflyttningar, införsel till unionen, export från unionen och nödgåtgärder mot djursjukdomar. Medlemsstaterna får, enligt bestämmelser i förordningen, inom sina territorier tillämpa ytterligare eller strängare åtgärder än vad som fastställs i förordningen när det gäller ansvarsområden för djurhälsa, anmälan inom medlemsstaten, övervakning, registrering, godkännande, journalföring, register och spårbarhetskrav. Kraven ska dock vara förenliga med förordningen och får inte hindra förflyttning mellan medlemsstaterna. Förordningen innebär delvis en konsolidering av redan befintliga EU-regler, men den innehåller även en del nyheter jämfört med dagens lagstiftning.

De sjukdomsspecifika bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom som föreskrivs i EU:s nya djurhälsoförordning ska tillämpas på de sjukdomar som anges i förordningens artikel 5.1 och bilaga II. Enligt artikel 5.2 och 5.3 och artikel 6 och 7 kan kommissionen, om vissa kriterier som anges i förordningen är uppfyllda, genom att anta en delegerad akt föra upp nya sjukdomar på den förteckning som anges i bilaga II. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 om ändring av bilaga II till EU:s djurhälsoförordning har PRRS och paratuberkulos förts upp på listan över sjukdomar som omfattas av djurhälsoförordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 8.2 i EU:s djurhälsoförordning ska kommissionen, på grundval av vissa närmare angivna kriterier, upprätta en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av de

förtecknade sjukdomarna. På samma sätt ska kommissionen enligt artikel 9.2, på grundval av vissa kriterier och mot bakgrund av nya viktiga vetenskapliga data, bestämma vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och bekämpa respektive sjukdom. Beslut om sådan kategorisering finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 om tillämpningen av vissa bestämmelser om bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar. De förtecknade sjukdomarna delas i genomförandeförordningen in i fem olika kategorier (A–E) med specifika krav på åtgärder för olika sjukdomar, alltifrån omedelbara utrotningsåtgärder (A) till anmälan och rapportering och övervakning (E). PRRS kategoriseras som en sjukdom i kategori D+E och paratuberkulos som en sjukdom i kategori E.

Att PRRS och paratuberkulos finns med på förteckningen över sjukdomar som omfattas av EU:s djurhälsoförordning är enligt upplysning från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) resultatet av en svensk förhandlingsframgång. För att kunna behålla de regler för provtagning i samband med införsel av levande djur som Sverige har i dag skulle dessa två sjukdomar ha behövt kategoriseras som sjukdomar i lägst kategori C. Den svenska regeringen arbetade hårt för det, men fick tyvärr inte stöd av andra medlemsstater. Sverige behöver därför se över och anpassa reglerna om provtagning vid införsel av levande djur till den nya djurhälsoförordningen och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882. Eftersom regelverket, som ska börja tillämpas i april 2021, har beslutats relativt nyligen är det för närvarande inte aktuellt med någon ändring. När det blir aktuellt kan Sverige naturligtvis arbeta för en ändring av kategoriseringen av de aktuella sjukdomarna.

Den 6 december 2018 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av nuvarande lagstiftning på djurhälsoområdet. Syftet med översynen är att anpassa lagstiftningen till EU:s djurhälsoförordning och andra nya EU-bestämmelser. Syftet är också att få till stånd en modern och sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik. Lagstiftningen ska säkerställa ett gott smittskydd och därigenom tillvarata djurskydds-, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen. Enligt utredningsdirektiven (dir. 2018:111) ska utredaren bl.a.

- överväga vilka lagstiftningsåtgärder, t.ex. processuella bestämmelser, som kan krävas för att komplettera EU:s djurhälsoförordning och annan ny lagstiftning på EU-nivå
- bedöma om det finns behov av och möjlighet att ha andra kompletterande nationella bestämmelser
- lämna förslag till en ny djurhälsolag som är enkel att förstå, överblicka och tillämpa.

Enligt utredningsdirektiven skulle uppdraget redovisas senast den 31 december 2019. Den 14 november 2019 beslutade dock regeringen att förlänga

utredningstiden, och uppdraget ska i stället redovisas senast den 31 augusti 2020 (dir. 2019:81).

Den 12 juli 2019 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en skriftlig fråga (fr. 2018/19:827) från Magnus Oscarsson (KD). Av svaret framgick bl.a. följande:

Magnus Oscarsson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser vidta för att förhindra införseln till Sverige av levande djur som bär på smittor, exempelvis PRRS, paratuberkulos eller resistentia tarmbakterier. [...] EU:s djurhälsoförordning anger vilka särskilda smittskyddsbestämmelser som ska gälla för olika sjukdomar. Vilka sjukdomar som ska omfattas av dessa bestämmelser avgörs av vilka sjukdomar som listas. Vilka åtgärder som ska vidtas mot respektive sjukdom avgörs av hur sjukdomarna kategoriseras. Beslut om listning och kategorisering har redan tagits på EU-nivå och är i flera delar helt i linje med Sveriges önskemål. Sjukdomarna paratuberkulos och PRRS har listats i förordningen, vilket är en förhandlingsframgång för Sverige. Däremot har sjukdomarna kategoriserats på ett sätt som gör att Sveriges befintliga införselregler måste ses över i samband med att förordningen börjar tillämpas. [...] Parallellt med utredningen tar Statens jordbruksverk i samarbete med näringen och Statens veterinärmedicinska anstalt fram förslag på åtgärder som kan vidtas med stöd av EU:s djurhälsoförordning för att förhindra spridning av paratuberkulos och PRRS bland svenska djur. Jag och regeringen anser att det är mycket angeläget att vi behåller vår goda djurhälsa och låga antibiotikaanvändning, samtidigt som vi påverkar andra länder att följa efter.

Av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2020 framgår att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som den i samarbete med andra aktörer har vidtagit eller planerar att vidta för att förhindra spridning av smittsamma djursjukdomar i landet efter att EU:s nya djurhälsoförordning börjar tillämpas i april 2021. Redovisningen ska i första hand avse djursjukdomarna paratuberkulos och PRRS.

Utskottets ställningstagande

Smittskyddsprover för CWD

Av redovisningen ovan framgår att jägarorganisationerna och andra relevanta aktörer har fått information om behovet av smittskyddsprover för CWD och hur dessa prover ska lämnas. Det finns således redan ett system för att få in de smittskyddsprover som SVA behöver för övervakningen av smittskyddsläget för CWD, och utskottet har inte uppfattat att det råder brist på sådana prover. Utskottet ser mot denna bakgrund inte behov av att ta initiativ till ett sådant uppdrag som efterfrågas i motionen. Utskottet anser därför att motion 2019/20:1303 (M) inte motiverar någon åtgärd.

Smittskyddskontroll vid införsel av levande djur

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det naturligtvis är beklagligt att de nuvarande svenska reglerna för provtagning för PRRS och paratuberkulos i

samband med införsel av levande djur inte kan behållas oförändrade. Av redovisningen ovan framgår emellertid att det pågår en utredning som har till uppgift att göra en översyn av nuvarande lagstiftning med syftet att anpassa den till EU:s nya djurhälsoförfordning och andra nya EU-bestämmelser. En del i detta uppdrag är att bedöma om det finns behov av och möjlighet att ha andra kompletterande nationella bestämmelser. Som framgår av redovisningen ovan arbetar dessutom Jordbruksverket tillsammans med SVA och näringen med att ta fram förslag på åtgärder som kan vidtas med stöd av EU:s djurhälsoförfordning för att förhindra spridning av de aktuella sjukdomarna bland svenska djur. Utskottet ser med förhoppning fram emot att resultatet av dessa arbeten leder till att Sverige, trots att det befintliga regelverket nu måste ses över, även fortsättningsvis kan upprätthålla en god djurhälsa. I avvaktan på utfallet av dessa pågående insatser föreslår utskottet att motion 2019/20:2760 (KD) yrkande 57 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Offentlig förevisning av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att stoppa expansion och nyetablering av djurparker och om att förbjuda att djur hålls på cirkus.

Motionerna

I motion 2019/20:1925 av Maria Nilsson (L) yrkande 1 efterfrågas ett stopp för expansion och nyetablering av djurparker. Enligt yrkande 2 i samma motion bör man dessutom avveckla de djurparker som redan finns. Djurparker finns enligt motionären främst till för att människor ska kunna titta på vilda djur på nära håll. Motionären anför att syftet med djurparkerna ofta sägs vara att bevara hotade arter, men detta görs bäst genom att skydda djuren i deras naturliga miljö.

I motion 2019/20:2118 av Maria Nilsson (L) efterfrågas ett fullständigt och allomfattande beslut mot djur på cirkus. Motionären välkomnar förbudet mot att hålla elefanter och sjölejon på cirkus men anför samtidigt att det inte är tillräckligt. Enligt motionären befinner sig cirkusdjuren inte i sin naturliga omgivning, och det är mycket tydligt att de endast är till för besökarnas nöje.

Kompletterande uppgifter

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive cirkusdjur och djur i djurparker – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att

deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs (2 kap. 2 och 3 §§). Utöver dessa grundläggande bestämmelser finns särskilda regler för offentlig förevisning av djur (se nedan).

I den nya djurskyddslagen har det införts en bestämmelse om att den som håller eller på något annat sätt tar hand om djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får därutöver meddela föreskrifter om krav på särskild kompetens eller utbildning vid viss djurhållning (2 kap. 3 §). Sådana föreskrifter finns t.ex. i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker med mera (närmare om dessa nedan).

När det gäller offentlig förevisning av djur kan det inledningsvis nämnas att artskyddsförordningen (2007:845) innehåller vissa bestämmelser om förutsättningarna för att mot betalning eller annars yrkesmässigt över huvud taget få visa levande djur av vissa viltlevande arter för allmänheten (se 40 § om att djurparker måste ha tillstånd från länsstyrelsen för detta och 44 § om att övrig offentlig förevisning som sker mot betalning eller yrkesmässigt måste anmälas till länsstyrelsen). Vid all offentlig förevisning av arter som finns listade i bilaga A till förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EU:s Citesförordning) krävs det dessutom intyg från Jordbruksverket. Huvudprincipen är att det är förbjudet att offentligt förevisa dessa arter, men behörig myndighet i medlemsstaterna kan bevilja undantag (artikel 8).

Enligt 3 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att, på ett sådant sätt att djuren utsätts för lidande, träna djur för eller använda djur vid bl.a. föreställningar eller andra förevisningar som anordnas för allmänheten. Av andra stycket i bestämmelsen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bl.a. får meddela ytterligare föreskrifter om träning och användning av djur vid sådana föreställningar eller förevisningar.

Särskilda bestämmelser om offentlig förevisning av djur vid cirkusar och liknande verksamheter finns i 3 kap. djurskyddsförordningen. Av 3 kap. 3 § framgår bl.a. att djur inte får flyttas runt och i samband med det förevisas offentligt i burar eller andra utrymmen eller inhägnader som begränsar deras rörelsefrihet på liknande sätt som en bur. I bestämmelsen finns också en uppräkningslista av de djur som det inte heller på annat sätt är tillåtet att flytta runt och i samband med det förevisas offentligt. Några av de djurslag som räknas upp är apor, rovdjur (med undantag för tamhundar och tamkatter), noshörningar och flodhästar. I och med den nya djurskyddsförordningen har det också blivit förbjudet att i sådan verksamhet använda alla slags säldjur, dvs. även sjölejon, och elefanter. I den s.k. cirkusföreskriften, dvs. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om cirkusdjur (SJVFS 2019:4), finns generella bestämmelser om skötsel och hållande av cirkusdjur, men även specifika bestämmelser för vissa djurslag. Enligt 3 kap. 6 § djurskyddsförordningen får en djurpark eller liknande anläggning inte tas i bruk för offentlig förevisning av djur innan den har godkänts av länsstyrelsen.

Detsamma gäller vid omflyttning av djuren och vid ny-, till- eller ombyggnad av någon betydelse. I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m. anges att den som ansvarar för djurhållningen och för den övergripande skötseln av djuren vid anläggningen ska ha lämplig utbildning eller erfarenhet av aktuella djurslag (1 kap. 8 §). Enligt föreskrifterna ska det också finnas en veterinär som svarar för sjukdomsförebyggande åtgärder, veterinärmedicinsk rådgivning och behandling, journalföring, rådgivning i djurskydds- och smittskyddsfrågor, upprättande av hygienprogram, provtagningar, fodersammansättning och övriga skötselfrågor. Veterinären ska besöka anläggningen regelbundet, dock minst varje kvartal (1 kap. 9 §). Vidare ska en djurparkszoolog finnas på de djurparker som visar de slags djur som anges i 2–9, 11, 14 och 15 kap. i föreskrifterna. Zoologen ska svara för rådgivning när det gäller utformning och berikning av miljön, antal och sammansättning av djur i djurutrymmen, avel, djurskyddsfrågor, fodersammansättning och övriga skötselfrågor samt svara för att det förs en uppdaterad djurförteckning (1 kap. 10 §). I samma bestämmelse uppställs vissa krav på zoologens kompetens liksom att zoologen ska besöka djurparken regelbundet, dock minst en gång per halvår. Länsstyrelserna är behöriga myndigheter att kontrollera att djurskyddsbestämmelserna följs, genom både anmälda och oanmälda besök. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd ska kontrollen, utom i vissa särskilda fall, genomföras utan förvarning (artikel 3.2). Denna artikel ska enligt 8 kap. 13 § djurskyddsförordningen även tillämpas vid kontroll av icke-livsmedelsproducerande djur. Liknande bestämmelser återfinns i EU:s nya kontrollförordning som tillämpas sedan den 14 december 2019. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) kommer ändringar i bl.a. 8 kap. 13 § djurskyddsförordningen att aktualiseras efter det att förslag om vissa lagändringar med anledning av EU:s nya kontrollförordning har behandlats och beslutats i riksdagen. (Ytterligare information om kontrollförordningen finns under rubriken Organisationen av djurskyddskontrollen). Särskilda regler om kontroll av cirkusar finns i 8 kap. 12 § djurskyddsförordningen och i 1 kap. 5–9 §§ cirkusföreskriften. Här föreskrivs bl.a. att länsstyrelsen ska inbesiktiga en cirkus innan den har sin första föreställning för året. Av bestämmelserna följer också att kontrollmyndigheten, om den upptäcker allvarliga eller upprepade brister i djurhållningen, kan förbjuda cirkusen att påbörja eller fortsätta sin turné.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet betona att det är av största vikt att Sverige har ett starkt djurskydd för alla djur. Enligt djurskyddslagen ska djur – inklusive cirkusdjur och djur i djurparker – behandlas väl och skyddas mot onödigt

lidande och sjukdom. Djur ska vidare hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och så att beteendestörningar motverkas. Dessutom innehåller lagen en särskild bestämmelse om att djur inte får utsättas för lidande vid t.ex. förevisning för allmänheten. Vidare innehåller djurskyddsförordningen bestämmelser om vilka djur det är förbjudet att förevisa offentligt vid cirkusar och liknande verksamheter där djuren flyttas från ort till ort. Utöver detta innehåller den s.k. cirkusföreskriften bestämmelser som syftar till ett starkt djurskydd.

När det gäller tillstånd för och kontroller av cirkusar och djurparker är länsstyrelserna ansvariga myndigheter för att kontrollera dessa verksamheter. Utskottet noterar att kontroller utförs genom både anmälda och oanmälda besök, och vid upprepade brister i djurhållningen kan länsstyrelserna förbjuda en cirkus att påbörja eller fortsätta sin turné. När det gäller djurparker får sådana inte tas i bruk innan de har godkänts av länsstyrelsen. Enligt djurskyddslagen finns det krav på att djurhållaren eller den som på något annat sätt tar hand om ett djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Detta är ett krav som omfattar även cirkusar och djurparker. När det gäller djurparker har Jordbruksverket i föreskrifter dessutom närmare specificerat att en djurpark måste ha tillgång till veterinär, och i vissa fall även zoolog. Med det anförda konstaterar utskottet att det finns ett omfattande regelverk som ska garantera att de djur som hålls i djurparker och på cirkusar behandlas väl och att djuren ges goda förutsättningar till ett naturligt beteende. Utskottet föreslår därför att motionerna 2019/20:1925 (L) yrkandena 1 och 2 samt 2019/20:2118 (L) lämnas utan åtgärd.

Djurförsök

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av hur den etiska prövningen av djurförsök fungerar.

Motionen

Enligt motion 2019/20:2857 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) bör det genomföras en omfattande översyn av hur den etiska prövningen av djurförsök fungerar, och i denna översyn bör det lämnas förslag på vilka åtgärder som behöver genomföras för att den etiska prövningen ska bli ändamålsenlig och rättssäker. Motionärerna anför bl.a. att underlaget för de djurförsöksetiska nämndernas prövning ofta är bristfälligt och att det leder till att det inte finns förutsättningar för en fullständig, opartisk och jämlik etisk granskning.

Kompletterande uppgifter

Bestämmelser om djurförsök finns framför allt i djurskyddslagen (2018:1192), djurskyddsförordningen (2019:66) och Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur (SJVFS 2019:9). Av 7 kap. 2 § djurskyddslagen framgår att det, med vissa undantag, krävs tillstånd för att få använda, föda upp, förvara eller tillhandahålla försöksdjur. Av 7 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen och 7 kap. 1 § andra stycket djurskyddsförordningen följer att frågor om tillstånd prövas av Jordbruksverket. Den som ska använda djur i ett djurförsök måste, med vissa undantag, utöver tillstånd ha ett godkännande från etisk synpunkt från en regional djurförsöksetisk nämnd. Det etiska godkännandet ska lämnas innan användningen påbörjas, och det får förenas med villkor (7 kap. 9 § djurskyddslagen och 7 kap. 6 och 7 §§ djurskyddsförordningen). 7 kap. djurskyddslagen och 7 kap. djurskyddsförordningen innehåller bestämmelser om den centrala djurförsöksetiska nämnd som bl.a. ska pröva överklaganden av de regionala djurförsöksetiska nämndernas beslut. I dessa kapitel finns också vissa bestämmelser om de regionala djurförsöksetiska nämnderna, t.ex. om nämndernas sammansättning och uppgifter.

Det finns sex regionala djurförsöksetiska nämnder i Sverige, och varje nämnd består av 14 ledamöter. Ordföranden och vice ordföranden är eller har varit ordinarie domare. Av de tolv övriga ledamöterna är ena hälften forskare, försöksdjurstekniker eller försöksdjurspersonal, medan den andra hälften består av lekmän. Några av dessa kommer från djurskyddsorganisationer. Den centrala djurförsöksetiska nämnden består av sju ledamöter. Nämndens ordförande är ordinarie domare, och av de sex övriga ledamöterna är fyra forskare och två lekmän.

I 2 kap. 15 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur (SJVFS 2019:9) finns en detaljerad uppräkningslista av de uppgifter som en ansökan om etiskt godkännande ska innehålla. Av 7 kap. 7 § första stycket framgår att en regional djurförsöksetisk nämnd ska kontrollera att en ansökan innehåller de uppgifter som efterfrågas och att det finns ett relevant verksamhetstillstånd. Om ansökan är ofullständig eller felaktig ska nämnden, enligt bestämmelsens andra stycke, så snart som möjligt underrätta sökanden om att det behövs kompletterande uppgifter. Enligt 7 kap. 9 § får en regional djurförsöksetisk nämnd dessutom kalla sökanden till beredningsmöte och nämndens sammanträde för att inhämta upplysningar i ärendet. Hur den djurförsöksetiska prövningen ska gå till, bl.a. vilka överväganden nämnden ska göra och vilka hänsyn som ska beaktas, liksom vad som krävs för att ansökan ska få bifallas framgår av 7 kap. 10 § djurskyddslagen, 7 kap. 9 § djurskyddsförordningen och 7 kap. 13–17 §§ SJVFS 2019:9. Den regionala djurförsöksetiska nämndens beslut ska enligt 7 kap. 26 § SJVFS 2019:9 innehålla ett flertal uppgifter, bl.a. en motivering av beslutet.

Enligt artikel 49 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål ska varje medlemsstat i EU inrätta en nationell kommitté för skydd

av djur som används för vetenskapliga ändamål. Sveriges nationella kommitté inrättades hos Jordbruksverket 2013. Den nationella kommitténs uppgifter är bl.a. att ha ett informationsutbyte om den etiska prövningen av djurförsök med de djurförsöksetiska nämnderna, att dela med sig av bästa praxis inom unionen och att vara styrgrupp för Sveriges kompetenscenter för 3R-frågor. Kompetenscentrets uppgift är att samordna och främja tillämpningen av alternativa metoder till djurförsök, ofta kallat 3R. De tre R:en står för de engelska orden replace (ersätta), reduce (minska) och refine (förfina). 3R-centret jobbar med djurens välfärd i fokus och för färre djur i försök.

Under hösten 2019 fick SLU 224 000 kronor från Svenska Djurskyddsföreningen för att utföra en studie som ska förbättra arbetet i de djurförsöksetiska nämnderna för att säkerställa att uppdraget följs ur ett lagligt och ett etiskt perspektiv så att djurvälferden inte kompromissas med i onödan. Enligt Svenska Djurskyddsföreningens pressmeddelande den 8 oktober 2019 kommer resultaten att ha praktisk betydelse för nämnderna och övriga nyckelaktörer såsom djurskyddsorganen, djurhusens veterinärer, Jordbruksverket och Sveriges 3R-center. Om man minskar risken för att djur utsätts för onödigt lidande och även säkerställer att uppdraget efterlevs, kan allmänhetens förtroende och tillit öka. Pilotprojektet kommer att pågå under sex månader och fungera som bas för fortsatt forskning inom samma område. Arbetet kommer att redovisas både muntligt för nyckelaktörerna och i skrift.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det finns ett omfattande och detaljerat regelverk som bl.a. rör frågan om huruvida djurförsök ska tillåtas och hur dessa försök ska bedrivas. Det finns också bestämmelser om vilket underlag som krävs för att en ansökan om djurförsöksetiskt godkännande ska bli prövad och att nämnderna vid brister i detta underlag måste kräva komplettering av detsamma. Utskottet utgår från att de djurförsöksetiska nämnderna inte lämnar tillstånd till djurförsök på ett bristfälligt beslutsunderlag. Utskottet ser också positivt på den pågående studien vid SLU som syftar till att förbättra de djurförsöksetiska nämndernas arbete. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2019/20:2857 (MP) lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden (från S, M, SD, C, KD och MP) om djurskydd som rör frågor som behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C) och 3 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden i betänkandena 2018/19:MJU11 Djurskydd och 2018/19:MJU18 Miljömålen – med sikte på framtiden. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inte någon anledning att nu på nytt pröva de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 1 (SD, KD)

av Runar Filper (SD), Magnus Oscarsson (KD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 18 och

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 51 och avslår motionerna

2019/20:3106 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 32 och

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32.

Ställningstagande

Den svenska djurhållningen ska präglas av höga djurskyddsambitioner. En bra skötsel och god hygien i djurhållningen ger inte bara bättre djurskydd utan också hög livsmedelskvalitet. I en internationell jämförelse är djurskyddslagstiftningen i Sverige väl utvecklad. Detta är givetvis bra, men det medför samtidigt att de flesta djuruppfödare i Sverige har högre kostnader än sina konkurrenter i andra länder. På grund av det kan bönder i många andra EU-länder, till följd av lägre djurskyddskrav, sälja sina produkter till ett lägre pris. För att svenska bönder inte ska missgynnas är det viktigt att djurskyddslagstiftningen harmoniseras inom EU genom att EU-kraven skärps. Regeringen bör därför verka för att den svenska djurskyddslagen ska tjäna som vägledning för utveckling av EU:s djurskyddskrav.

2. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 1 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 och

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32 och
avslår motionerna

2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 18 och

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 51.

Ställningstagande

För att konkurrenskraften för de gröna näringarna ska bli bättre behövs rimliga spelregler inom Europa. Därför bör målet vara en gemensam generell djurskyddslagstiftning på EU-nivå som omfattar alla djurslag och som ser till att det EU-gemensamma djurskyddet lyfts till minst svensk nivå. Det gör också att alla konsumenter kan lita på den mat de konsumerar.

3. Antibiotikafrågor, punkt 2 (SD)

av Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 och

avslår motion

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Sverige har en av världens mest omfattande djurskyddslagstiftningar och många duktiga djuruppfödare. Sverige har också lägst antibiotikaanvändning inom EU, och bl.a. detta utgör goda skäl att bevara och utveckla produktionen inom Sverige. Inte desto mindre måste utvecklingen av sjukdomar, behandling och dödlighet i besättningarna följas för att se om justeringar måste göras i regler och policyer om antibiotikaanvändningen. Vi anser därför att SVA ska ges i uppdrag att utreda och skyndsamt rapportera om samt långsiktigt följa utvecklingen.

4. Antibiotikafrågor, punkt 2 (C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Magnus Oscarsson (KD) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21 och
avslår motion
2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22.

Ställningstagande

Antibiotikaresistens är ett av de största globala hoten mot vår hälsa. Många år av hög användning av antibiotika i såväl sjukvård som djuruppfödning har lett till en situation där antibiotikan är på väg att förlora sin effekt. Det grundläggande problemet är att antibiotika förskrivs alltför generöst, inte minst inom djurhållningen. Resistenta bakterier kan spridas mellan människor och djur för att sedan spridas i miljön eller via livsmedel. Med ökad resistens kan det bli svårare eller omöjligt att behandla sjukdomar som vi i dag tar för givet att vi lätt ska kunna bli av med. För att motarbeta utvecklingen av antibiotikaresistens och spridning av resistenta bakterier krävs arbete på flera nivåer – lokalt, nationellt, inom EU och globalt – och engagemang och samverkan krävs från ett flertal aktörer i samhället. Eftersom antibiotikaresistens sprids mellan människor och djur krävs insatser inom såväl sjukvården som djurhållningen. Sverige behöver arbeta på ett globalt plan för att motverka antibiotikaresistens.

5. Organisationen av djurskyddskontrollen, punkt 3 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

Många animalieproducenter i Sverige uppger att man känner en stor oro i kontakten med länsstyrelsens djurskyddskontroller. Förutom att enskilda tjänstemän har stor påverkan på enskilda företag finns det också stora variationer mellan länen i bedömningar vid kontroller. Med ett mer målstyrt regelverk blir det än viktigare med kontrollanter som har kunskap om och erfarenhet av lantbrukets djur för att kunna göra kloka avvägningar, där både djurägare och kontrollant kan känna ömsesidig respekt och trygghet. Regeringen bör därför titta på fördelar och nackdelar med att samla djurskyddskontrollen i en egen organisation för att säkerställa rättssäkra och likvärdiga kontroller i hela landet.

6. Regler för viss djurhållning, punkt 4 (M, C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Louise Meijer (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M), Magnus Oscarsson (KD) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 19 och avslår motionerna

2019/20:971 av Elin Lundgren (S) och

2019/20:1782 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C).

Ställningstagande

Syftet och målet med svensk djurskyddslagstiftning bör vara att djuren ska må bra och leva hälsosamt. Detta syfte kan dock uppnås på olika sätt. Vi vill därför se mer av resultatstyrda regler som säkerställer djurskyddet, men vägen dit kan variera. Som exempel kan nämnas att Jordbruksverket moderniserade reglerna om beteskrav under våren 2016, för att öka flexibiliteten. Vi välkomnar det, samtidigt som det är angeläget att resultaten av förändringen följs upp. För att stärka den svenska animalieproduktionen är vi beredda att när det specifikt gäller beteskravet på sikt överväga andra modeller, exempelvis ekonomiska incitament.

Beteslagstiftningen i dess nuvarande form borde ses över i en utredning. Det handlar om att undersöka både hur lagstiftningen påverkar djurens välbefinnande och hur lagstiftningen påverkar böndernas konkurrenskraft och lönsamhet.

7. Smittskyddsfrågor, punkt 6 (C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Magnus Oscarsson (KD) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 och
avslår motion

2019/20:1303 av Åsa Coenraads (M).

Ställningstagande

I och med tillkomsten av EU:s nya djurhälsoförordning finns en uppenbar risk att Sverige förlorar rätten att ha särskilda införselregler för levande djur. Vid Sveriges EU-anslutning infördes en rätt att kontrollera djur för PRRS och paratuberkulos, men det var tyvärr inte ett permanent undantag. Sveriges befintliga införselregler måste ses över i samband med att förordningen börjar tillämpas. Om EU-kommissionen och EU-domstolen skulle tolka de nya bestämmelserna som att Sverige inte får begära att ta prover på levande djur före införsel i Sverige kommer sannolikt denna rätt inte att kunna fås tillbaka när den väl försvunnit. Utan möjlighet att begära provtagning försvåras möjligheten att bevara Sveriges goda djurhälsoläge allvarligt. Sverige behöver därför fortsätta att verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur i syfte att stoppa smittor från att komma in i landet.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (SD)

Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti har framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (C)

Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti har framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti har framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:576 av Elisabeth Falkhaven och Emma Hult (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot att hålla delfiner i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:598 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna det svenska djurskyddet genom att införa ett importförbud för animalieprodukter där produktionen inneburit att djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändamålsenlig djurskyddsnivå med minskad byråkrati och större flexibilitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att närmare utreda hur man kan höja ambitionen på djurskyddsområdet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyttokostnadsanalyser gällande förslag rörande djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ligghallskravet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djuromsorgsprogrammen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsplikt för cirkusar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke föranmälda inspektioner av cirkusar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista för sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som arbetar med djurskyddstillsyn i fråga om animalieproduktion i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadsansvar och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt djurskydd som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot slakt utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat rättsskydd för djur och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i uppdrag att utreda dagens sjukdomsincidens, behandling och dödlighet i husdjursbesättningar kopplat till gällande regler och policyer för antibiotikaanvändning och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produkter från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige tydligt ska märkas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan om att produkter från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom hela EU och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:675 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda försäljningen av fjädrar av fågeldun och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:699 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja och uppmuntra gårdsnära slakt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:971 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheten att sätta ett slutdatum för användningen av burar i äggindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1303 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att eftersöksjägare ska kunna ta chronic wasting disease-prover (CWD) till SVA och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1329 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet och planeringen inför ett eventuellt utbrott av den afrikanska svinpesten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1422 av Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1544 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering och id-märkning av katter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1782 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att komplettera befintlig djurlagstiftning med ett tillägg som ger ansvariga myndigheter rätt att, i särskilda fall, göra undantag från regeln som kräver att nötkreatur måste ha sällskap av en artfrände och det i de fall där djuret redan har sällskap av andra djur och mår bra, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1925 av Maria Nilsson (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stopp för expansion och nyetablering av djurparker och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla de djurparker som redan i dag finns och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2118 av Maria Nilsson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fullständigt och allomfattande beslut mot djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2241 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska strategin mot antibiotikaresistens bör utvärderas systematiskt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2486 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för ett bra djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om den svenska beteslagstiftningens påverkan på djurens välbefinnande och svenska bönders konkurrenskraft och lönsamhet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2685 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man

kräver generella förbud mot slakt av djur utan bedövning inom hela unionen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för mjölkkor i lösdrift och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prövningen av djurhållande verksamhet bör koncentreras till färre miljöprövningsdelegationer och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort det obligatoriska kravet om förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning för djur och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU-reglerna mot svanskupering och antibiotikabehandling av friska djur upprätthålls i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all förebyggande gruppbehandling av djur med antibiotika ska vara förbjuden och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på EU-nivå ska införas en regel om att veterinärer inte får tjäna pengar på att förskriva antibiotika och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhandlingar genast genomförs på högsta politiska nivå i syfte att enas om nationella kvoter för mängden antibiotika som får ges till djur inom respektive land och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett internationellt vetenskapligt råd, motsvarande FN:s klimatpanel IPCC, bör inrättas för att ta fram bästa möjliga vetenskapliga underlag för vilka nivåer av antibiotikaanvändning som är hållbara för att vi ska kunna hålla mängden resistenta bakterier på en acceptabel nivå och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en tydlig övervakning och sammanställning av statistik över antibiotikaanvändningen på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver fortsätta att verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur i syfte att stoppa smittor att komma in i landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2857 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör genomföras en omfattande översyn angående hur den etiska prövningen av djurförsök fungerar och att denna översyn bör lämna förslag på vilka åtgärder som behöver genomföras för att den etiska prövningen ska bli ändamålsenlig och rättssäker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3057 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3152 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att privatisera distriktsveterinärverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3179 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om det finns behov av en hårdare reglering för vissa avelsdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatoriska friskintyg avseende andningsorganen inför parning för alla trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en registrering av antalet opererade trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn för nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda avel på hundar som genomgått korrigering kirurgi i andningsvägarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3199 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det olagligt att hålla delfiner, späckhuggare och andra valar i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3200 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kastrering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på vaccinering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på märkning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett TNR-inspirerat arbete och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3211 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett generellt förbud mot obedövd slakt inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en varningstext för kött som producerats genom obedövd slakt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3213 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att få en deklaration om djurs välfärd erkänd internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistensen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör införa effektivare kontroller och kraftigare sanktioner för djurskydd för länder som bryter mot regelverket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regelverk ses över och stärks och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpningen av djurskyddslagen bör vara likvärdig runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna med att ha en organisation som sköter djurskyddskontrollerna i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det införs en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3370 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för Sverige att lyfta frågan om halalslaktat kött i EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att se till att det ska framgå med ännu större tydlighet på förpackningen om djuret verkligen har bedövats innan halalslakten och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
9. Motioner som bereds förenklat		
2019/20:576	Elisabeth Falkhaven och Emma Hult (båda MP)	
2019/20:598	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	1
2019/20:602	Yasmine Eriksson m.fl. (SD)	2–12, 14, 16, 17, 19 och 20
2019/20:603	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	40
2019/20:606	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	3 och 4
2019/20:699	Kjell-Arne Ottosson (KD)	
2019/20:1329	Sten Bergheden (M)	
2019/20:1422	Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S)	
2019/20:1544	Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M)	
2019/20:2241	Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M)	1
2019/20:2486	Cecilia Widegren (M)	2 och 10
2019/20:2685	Richard Jomshof (SD)	1–3 och 5
2019/20:2760	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	6, 16, 18, 48 och 52–56
2019/20:3057	Richard Jomshof m.fl. (SD)	3
2019/20:3152	Markus Wiechel (SD)	
2019/20:3179	Markus Wiechel (SD)	1–7
2019/20:3199	Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD)	
2019/20:3200	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–4
2019/20:3211	Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD)	2–7
2019/20:3213	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 3
2019/20:3260	Kristina Yngwe m.fl. (C)	22, 28, 29 och 31
2019/20:3370	Sten Bergheden (M)	1 och 2